

Fraeylemamolen - - - - - weer volwaardige B.W.O.-molen.

In een van de laatste vergaderingen van de Slochter Molenstichting werd de heer Bierling, die het waterschap Duurswold in genoemde stichting vertegenwoordigt, gevraagd of het waterschap de mogelijkheden zou willen onderzoeken om de Fraeylemamolen tot een "volwaardige B.W.O.-molen" te maken. In deze notitie wordt aangegeven welke aanpassingen daartoe nodig zijn.

De Fraeylemamolen werd in 1786 gebouwd ter bemaling van een deel der landerijen behorende tot de Fraeylemaborg. De totale grootte van dit onder bemaling gestelde gebied was ruim 132 ha en werd De Groote Oosterpolder genoemd. Tot rond 1970 heeft deze polder en de molen gefunctioneerd zoals in haar oorspronkelijke opzet.

Hieraan kwam, wat betreft de molen een einde toen deze in de novemberstorm van 1969 omwaaide. In de daarmee weggevalen bemaling werd tijdelijk op provisorische wijze voorzien. Rond 1973 kon ook deze provisorische bemaling vervallen toen als gevolg van de uitvoering van ruilverkavelingswerken de afwatering van de gronden van de Groote Oosterpolder op andere wijze plaats ging vinden.

Hierbij werd voor de regeling van de waterstand in het Grote Bos en het Kleine Bos een inlaatwerk aangebracht bij de Groenedijk en een schotbalkstuw achter de molenkom van de Fraeylemamolen (zie bijlage 1). Hiermee kon voor voornoemd gebied (totale grootte \pm 60 ha) de waterstand worden geregeld - zomerwaterstand \pm nap - 1,20m; winterwaterstand \pm nap - 1,60m.

De molen, waarvan in 1973 met de restauratie was begonnen, kreeg een reservebemalingsfunctie voor het Grote en het Kleine Bos.

Omstreeks 1975 werd, bij de bouw van de tunnel in de in aanleg zijnde provinciale weg Hoogezand-Siddeburen, de verbinding tussen het watergangenstelsel in het Grote Bos en het Kleine Bos verbroken. Voor de molen nam de te bemalen oppervlakte daarna af tot nauwelijks 20 ha. (in groen aangegeven op bijlage 1). Wanneer bij de noodzakelijke vernieuwing van de schroef (vijzel), tevens besloten zou kunnen worden tot enkele wijzigingen hieraan dan zou samen met een andere, betrekkelijk eenvoudige waterbouwkundige ingreep, de Fraeylemamolen dienstig kunnen worden gemaakt voor de bemaling van een gebied van \pm 140 ha. Dit gebied begrensd door de Groenedijk, Veenlaan, Noorderweg en Slochterdiep funktioneert momenteel als een vrij zelfstandige waterstaatkundige eenheid, die via een beweegbare klepstuw afwatert op een door het dieselgemaal Woudbloem bemalen watergang. (zie bijlage 1). Met deze stuw wordt voor genoemd gebied een zomerwaterstand aangehouden van \pm nap - 2,00 m en een winterstand van \pm nap - 2,60 m.

Wanneer de beweegbare klep van deze stuw volledig wordt opgezet en de duiker in de Veenlaan, bij de aansluiting op de Noorderweg, wordt dichtgezet kan in bijzondere (oorlogs) omstandigheden met Fraeylemamolen de bemaling van laatstgenoemd gebied worden verzorgd.

Het zuidelijk gedeelte van dit gebied, dat afwatert op de langs de Noorderweg gelegen hoofdwaterring kan in noordwestelijke richting afwateren via de bermsloot van de Veenlaan (zie rode pijlen op bijlage 1). Vervolgens kan het water in noordoostelijke richting naar de Fraeylemamolen stromen via de langs de Groenedijk gelegen hoofdwaterring.

Via een aan te brengen terugslagklep in de put van de schotbalkstuw achter de molen kan het water de te verdiepen molenkom binnenstromen wanneer de molen in bedrijf wordt gesteld.

Wanneer de bemaling wordt beëindigd zal de terugslagklep zich weer sluiten en zal de molenkom zich weer vullen tot de met schotbalkstuw ingestelde waterstand voor het Kleine Bos.

Wanneer deze aanvulling vanuit het neerslagoverschot onvoldoende vlot mocht verlopen dan kan hierin middels het inlaatwerk worden voorzien.

Om voor het vergrote, te bemalen gebied voldoende drooglegging te verkrijgen, dient het afmaalpunt van de molen te worden verlaagd tot nap - 2,60m. Hiertoe dient de schroef (vijzel) bij de noodzakelijke vernieuwing tevens te worden verlengd. Om deze verlenging niet te groot te doen worden, verdient het aanbeveling om de schroef en daarmee ook de schroefbak (vijzelgoot) onder een iets steilere helling te plaatsen; van $\pm 25^{\circ}$ naar $\pm 30^{\circ}$ (zie bijlage 2).

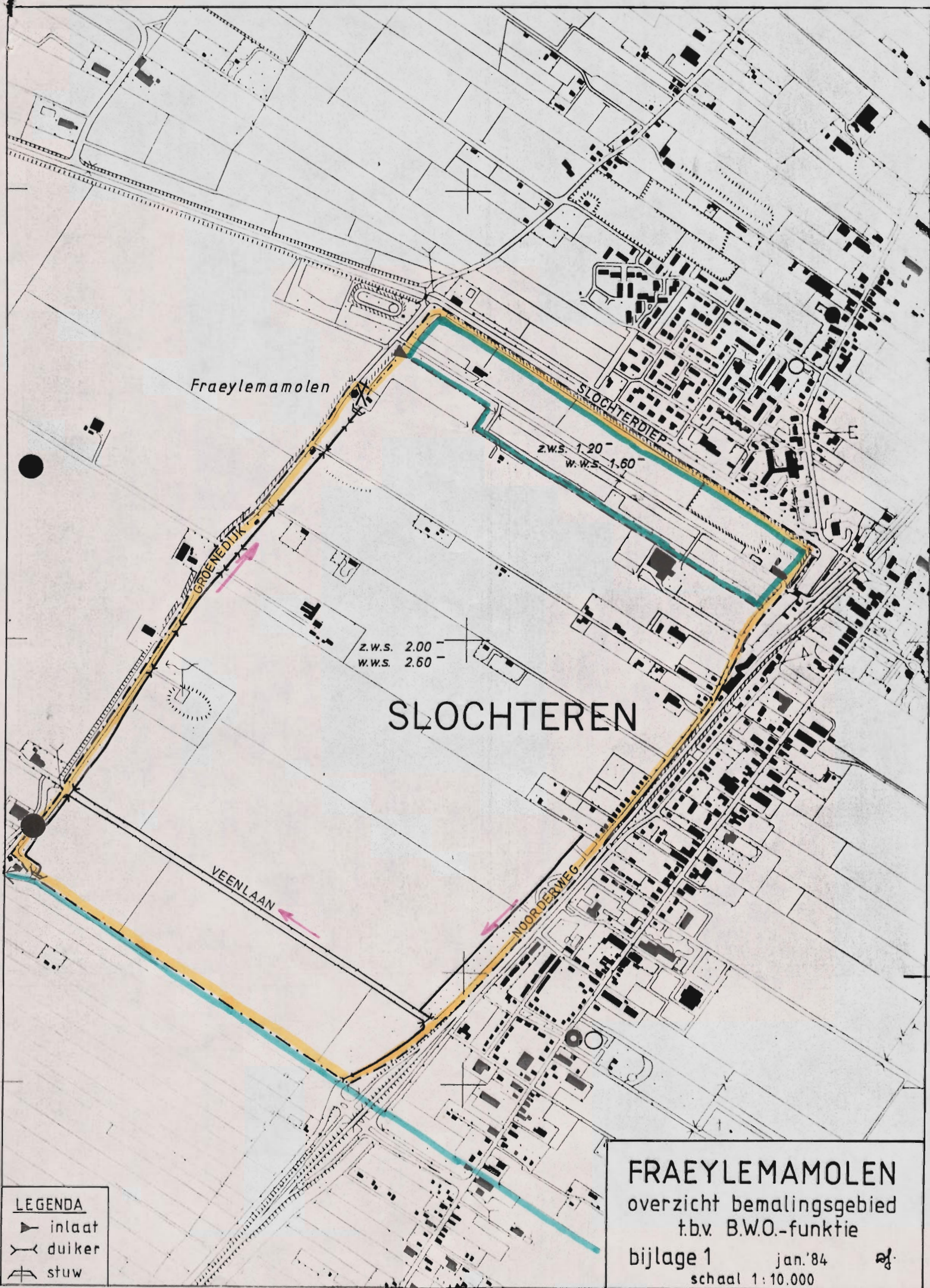
Uit te voeren werkzaamheden:

In de opsomming van onderstaande punten is ook de volgorde aangegeven waarin ze bij een eventueel gefaseerde uitvoering (uitvoering verdeeld over enkele jaren) aan de orde dienen te komen.

1. Het vernieuwen van de onderbonkelaar.
2. Het vernieuwen van de schroefbak (vijzelgoot) en de aanpassing hiervan op een lager afmaalpunt (verlengen van de schroefbak en deze een steilere helling geven). Vernieuwen dekhout schroefbak. Eventueel opnieuw opmetselen frontmuren.
3. Het vernieuwen van de schroef (vijzel) en de aanpassing hiervan op een lager afmaalpunt (verlengen van de schroef). Vernieuwen schroefrad.
4. Verdieping molenkom en het aanbrengen van terugslagklep in put van schotbalkstuw. (uitvoering waterschap Duurswold).
5. Het opnieuw opmetselen van de frontmuur van de uitlater.

Slochteren, januari 1984.

Durk Slagman
techn.ambtenaar waterschap Duurswold.
vrijw. molenaar Fraeylemamolen.

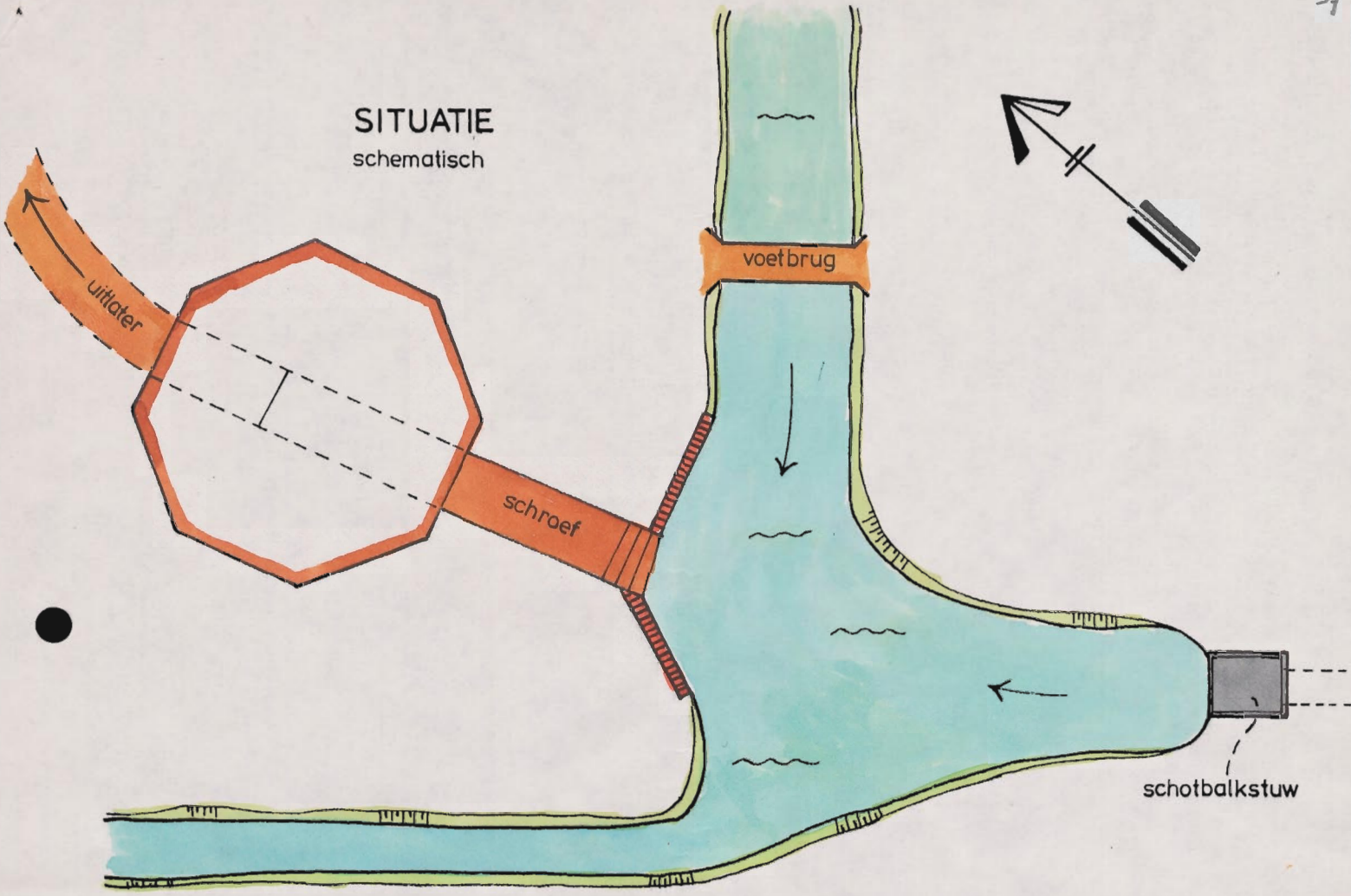

LEGENDA

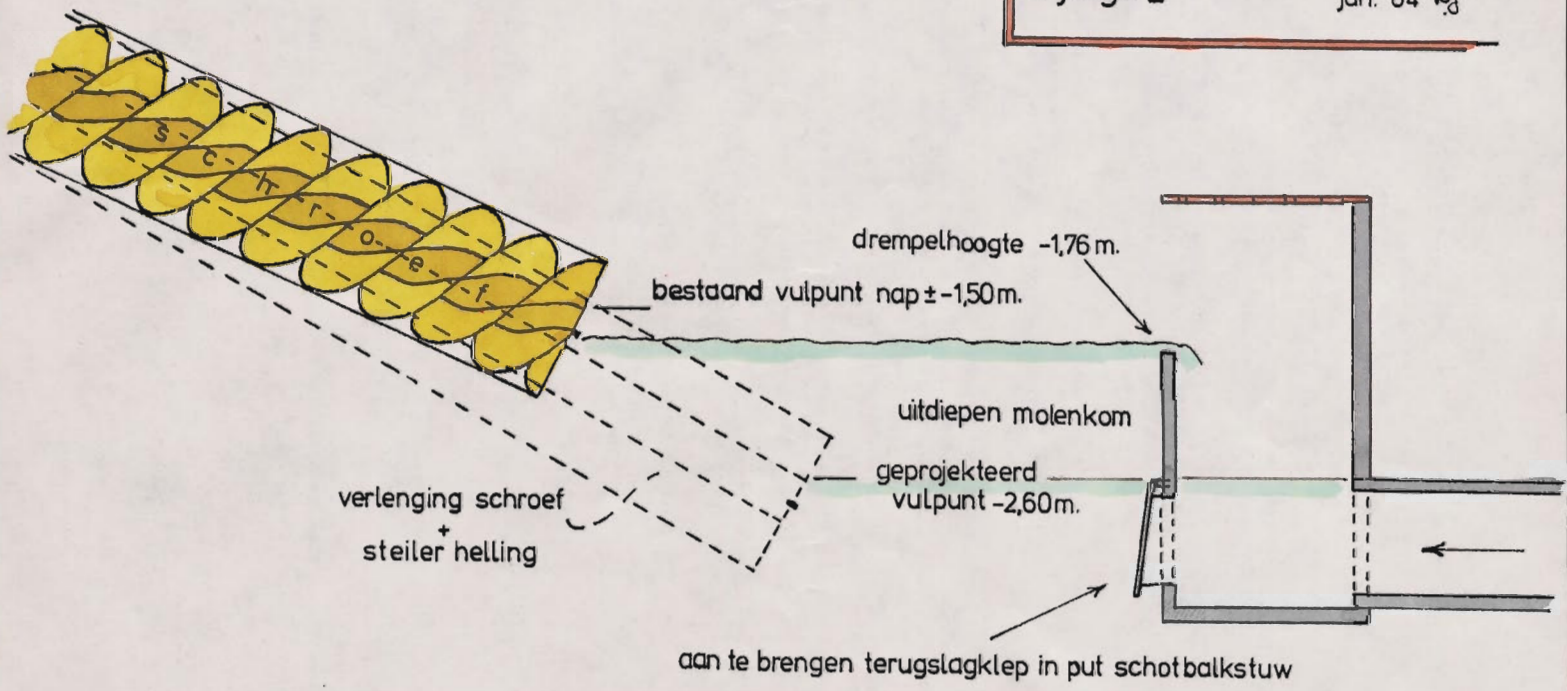
- ▶ inlaat
- ⌵ duiker
- ▬ stuw

FRAEYLEMAMOLEN
 overzicht bemalingsgebied
 t.b.v. B.W.O.-functie
 bijlage 1 jan.'84
 schaal 1:10.000

SITUATIE
schematisch

FRAEULEMAMOLEN
 aanpassingen t.b.v.
 BWO - functie
 bijlage 2
 jan. '84 Rf.

Mostert's Meul Kaapstad

Fa. Th. Bremer & Zonen

MOLENBOUW

Tel. 05907-1670 of 05909-1221

Postrekening 899990

Bankier: Amro-Bank, Eelde
banknr. 44.61.85.906,

105³⁸

Onderwerp: "Fraeylema molen
Uw ref.: te Slochteren

Aan de Slochter Molenst-chting
Postbus 13
te Slochteren

PATERSWOLDE, 5 juli 1984
Kamperfoelieweg 27

M.H. Hierbij doen wij U toekomen een prijsopgave voor diverse werkzaamheden, welke hieronder nader worden omschreven.

Het vernieuwen van de vijzelgoot met instroommuren uit te voeren in beton, welke een halve meter dieper komen te liggen als de bestaande houten v ijzelbak, waardoor de vijzel (nieuwe) stijler komt te liggen en zodoende dieper af kan malen. (50cm).

Verder zal er een nieuwe uitstroom frontmuur worden aangebracht.

gemaakt/

Tijdens deze werkzaamheden zal gebruik worden/van een tijdelijke afdamming aan de in en uitstroomzijde, en vacuumbemaling .

Er zal een damwand aan de instroomopening als wel aan de bovenzijde van de vijzelgoot worden aangebracht.

De vijzelgoot zal de zelfde binnen afmeting krijgen als de bestaande oude houten goot, incl. een doorstroom profiel aangepast aan de nieuwe schroef.

Deprijs voor deze werkzaamheden bedraagt		f	69.800,--
	materiaal	Loon	
Een nieuwe houten schroef	f 5910,--	f 13780,--	f 19.690,--
Een nieuw spilrad	f 1240,--	f 8240,--	f 9.480,--
Een nieuw valschoot 100 x 120 cm +kozijn	f 200,--	f 750,--	f 950,--
Een nieuwe dons balk + verstelbaar gedeelte lang 210 cm, 25 x 45 + hoofd en mandjes 10 x 10 cm 1/ 100, 2/80 cm incl. het metselwerk.	f 480,--	f 1640,--	f 2.120,--
Een nieuw dek op de schroefbak	f 460,--	f 640,--	f 1.100,--
Een nieuwe potbalk + hoofd 25 x 25 1/250, 20x20 1/160	f 360,--	f 640,--	f 1.000,--
stelpost nieuwe tap + pot			f 750,--
transport, kraan en reiskosten			f 2.000,--
			f 106.890,--
	19 % b.t.w.		f 20.309,10
	Totaal		f 127.199,10

Hopende U hiermee van dienst te zijn geweest,
tekenen wij

Dunning b.v. v.h. Fa. Th. Bremer & Zn
te Paterswolde